

Oikaisuvaatimuksen vastine takaisinperintää koskevaan henkilöstöpäällikön päätökseen § 11 / 2018

VD/9878/01.02.01.05/2018

RV/K-ML/MN/HY-L

O.L.:lta on saapunut 16.11.2018 Vantaan kaupungin kirjaamoon oikaisuvaatimus, jossa O.L. on vaatinut, että henkilöstöpäällikkö Aija Heiskasen 29.10.2018 tekemä takaisinperintäpäättös § 11/2018 kumotaan lainvastaisena ja epätarkoituksenmukaisena. Mikäli takaisinperintäpäättöstä ei kumota, O.L. on vaatinut, että takaisinperintäpäättöstä kohtuullistetaan merkittävästi kunnallisen viranhaltijalain 56 §:n perusteella. O.L. on toimittanut oikaisuvaatimuksensa tueksi liitteitä ja ne ovat saapuneet Vantaan kaupungin kirjaamoon 19.11.2018 ja 21.11.2018.

Henkilöstökeskus toteaa oikaisuvaatimuksesta seuraavaa:

Oikeus takaisinperintään

Kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain (jäljempänä viranhaltijalaki) 56 §:n 1 momentin mukaan aiheettomasti maksettu palkka tai muu palvelussuhteesta johtuvan taloudellisen etuuden määrä saadaan periä takaisin. Takaisinperintä voidaan suorittaa myös siten, että perittävä määrä vähennetään seuraavan tai seuraavien palkanmaksujen yhteydessä viranhaltijan palkasta, jos tämä on edelleen saman työnantajan palveluksessa.

Erehdyksestä johtunut virhe

Vantaan kaupunki on maksanut luokanopettaja OL:lle aiheettomasti palkkaa 1.6.2016 -31.7.2018 väliseltä ajalta yhteensä 21250,24 euroa bruttona. Aiheen palkanmaksu johtui virheellisesti maksetusta vuosisidonnaisesta lisästä. Vuosisidonnaisen lisän virheellinen maksu on johtunut Vantaan kaupungin palkanlaskijan virheestä. Palkanlaskija on tulkinnut OVTE:n vuosisidonnaisten lisien maksuperustetta virheellisesti, mistä johtuen OL on saanut perusteetonta etua.

Vantaan kaupungilla on työnantajana oikeus ja velvollisuus korjata palkanmaksussa tapahtunut erehdyksestä johtunut virhe.

Oikeuskirjallisuudessa takaisinperinnän on katsottu olevan mahdollista myös tilanteessa, jossa virkaehtosopimusta on tulkittu virheellisesti ja viranhaltija on virheellisen tulkinnan takia saanut aiheettomia palkkaetuja. Oikeuskirjallisuuden (Hirvonen - Mäkinen, Kunnallinen viranhaltija - Oikeudellisen aseman sääntely 2006 s. 378) mukaan aiheeton palkanmaksu voi johtua esimerkiksi lasku- tai kirjoitusvirheestä taikka virkaehtosopimuksen virheellisestä tulkinnasta.

Kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 56 §:n 3 momentin mukaan työnantaja voi luopua takaisinperinnästä kokonaan tai osittain, jos takaisinperintää on olosuhteet huomioon ottaen pidettävä kohtuuttomana tai jos aiheettomasti maksettu määrä on vähäinen. Vantaan kaupunki toteaa, että takaisinperintä ei ole kohtuutonta eikä aiheettomasti maksettu määrä ole vähäinen.

Lain esitöiden (HE 196/2002 vp) mukaan, jos viranhaltija on esimerkiksi harhaanjohtavilla selvityksillä tai muutoin vastaavalla tavalla vaikuttanut virheellisen päätöksen tai muun virheen syntymiseen, liikaa maksettu palkka on perittävä takaisin kokonaan. Vantaan kaupunki toteaa, että OL on vaikuttanut

virheelliseen päätökseen vuosisidonnaisten lisien maksamisesta, koska hän on ollut tietoinen siitä, että vuosisidonnaiset lisät eivät hänelle kuulu. O.L. on yli kahden vuoden ajan ottanut vuosisidonnaiset lisät vastaan, vaikka hän on ainakin osin ollut tietoinen siitä, että ne eivät hänelle kuulu.

O.L.:n vuosisidonnaisten lisien maksu ei ole perustunut Vantaan kaupungin palkanlaskijan toimivaltaisena viranomaisena tekemään lainvoimaiseen hallintopäätökseen, jossa vuosisidonnaisten lisien soveltamisen edellytyksiä olisi nimenomaisesti tutkittu ja harkittu, vaan siihen, että palkanlaskijalle on syntynyt virheellinen käsitys siitä, että O.L.:lla olisi oikeus vuosisidonnaisten lisien kohdan soveltamiseen.

Luottamuksensuoja

O.L. on oikaisuvaatimuksessaan vedonnut luottamuksensuojanperiaatteeseen. O.L.:n mukaan luottamuksensuojanperiaatteen soveltamisen edellytyksenä, on, että päätös ei perustu asianosaisten antamiin virheellisiin tai olennaisesti puutteellisiin tietoihin. O.L.:n mukaan hän ei ole missään vaiheessa antanut virheellisiä eikä puutteellisia tietoja ja hänellä on ollut täysi syy luottaa siihen, että hänen palkkansa on maksettu oikein.

Luottamuksensuojaan viitaten, Vantaan kaupunki toteaa, että luottamuksen suojaaminen edellyttää, että suojaan vetoava on ollut vilpittömässä mielessä. O.L. ei ole ollut vilpittömässä mielessä. O.L. on toimittanut oikaisuvaatimuksensa liitteenä rehtori EK:n lausunnon asiassa. EK lausunnossaan vahvistaa, että O.L. on todennut palvelussuhteensa alkuvaiheessa, että vuosisidonnaiset lisät eivät hänelle kuulu, koska hän on eläkkeellä. Näin ollen O.L. on ollut hyvin tietoinen alusta lähtien saamansa suorituksen perusteettomuudesta eli siitä, että vuosisidonnaiset lisät eivät hänelle kuulu. Siten O.L. ei voi vedota luottamuksensuojaan.

Oikeuskirjallisuudessa pääsääntönä on, että vastaanottajan on palautettava perusteeton etu riippumatta siitä, onko hän aiheuttanut varallisuudensiirron vai ei. Perusteettoman edun palautusta ei muun muassa estä se, että tappion kärsijä on vapaasta tahdostaan tehnyt suorituksen tai se, että edunsaaja on ollut vilpittömässä mielessä saamansa edun perusteettomuuden suhteen. Kuten todettua, vaikka O.L. olisikin ollut vilpittömässä mielessä, niin perusteeton etu eli takaisinperittävä summa on joka tapauksessa palautettava.

O.L:n viittaus koskien yhdenvertaisuuslakiin ja aluehallintoviraston kantaan

O.L. on oikaisuvaatimuksessaan myös tuonut ilmi yhdenvertaisuuslain 8 §:n. O.L.:n mukaan vuosisidonnaisten lisien maksamatta jättäminen sillä perusteella, että O.L. on jo eläköitynyt toisesta tehtävästä, on yhdenvertaisuuslain vastainen. O.L.:n mukaan saman kannan on ottanut Pohjois-Suomen aluehallintovirasto.

Edellä mainittuun viitaten, Vantaan kaupunki toteaa, että aluehallintoviraston antamat ratkaisut eivät ole tuomioistuimen päätöksiä vaan lähinnä hallinnollista ohjausta yksittäiseen tilanteeseen liittyen. Aluehallintoviraston päätöksistä ei voi edes hakea muutosta.

Aluehallintovirastolla ei ole laissa säädettyä, ministeriön ohjeistukseen tai hallitusohjelmakirjauksiin perustuvaa toimivaltaa tai tehtäviä opettajien tai muunkaan kunnan henkilöstön virka- ja työehtosopimuksen määräyksiä tulkintaan liittyen. Aluehallintovirasto antaa valvontapyyntöön tai kanteluun liittyen ratkaisun, joka ei ole varsinainen päätös. Näissä ratkaisuissa ei oteta tai voida ottaa kantaa kunnallisten virka- ja työehtosopimusten tulkintaan liittyvien päätöksiä tai tulkintakäytäntöjen

oikeellisuuteen ja menettelytapoihin, koska aluehallintovirastolla ei ole tähän edes toimivaltaa. Virka- ja työehtosopimuksien tulkinnan ja soveltamisen osalta ratkaisujen lainmukaisuus ratkaistaan riippumattomissa tuomioistuimissa, ensisijaisesti työtuomioistuimessa.

Vantaan kaupunki toteaa, että virka- ja työehtosopimuksen palkkausperusteiden eroavaisuuksissa ei ole kyse yhdenvertaisuuslaissa tarkoitetusta syrjinnästä. Palkkausperusteiden eroavuudet eivät myöskään riko työnantajan velvollisuutta kohdella henkilöstöään tasapuolisesti, koska palkkauksen eroavaisuudet perustuvat hyväksyttyyn palkkausjärjestelmään. Virka- ja työehtosopimukset ovat normisopimuksia, joiden sopimuskompetenssin rajat tulevat lainsäädännöstä. Järjestelmä on nimenomaisesti sopimusoikeutta, josta työnantajan ja työntekijöiden edustajat sopivat yhdessä. Työaikaan ja palkkaukseen liittyvät määräykset kuuluvat virka- ja työehtosopimuksilla sovittaviin palvelussuhteen ehtoihin.

Näin ollen Vantaan kaupunki toteaa, että se ei ole rikkonut yhdenvertaisuuslakia eikä aluehallintoviraston kannalla asiassa on merkitystä edellä mainituin perustein.

OL:n viittaus hallintolain 50 §:ään

OL on oikaisuvaatimuksessaan katsonut, että hallintolaki ja lain 50 § suojaavat häntä tässä tapauksessa.

Vantaan kaupunki toteaa, että henkilöstöpäällikön päätöksessä 29.10.2018 § 11/2018 ei ole ollut mitään hallintolain 50 §:n mukaista asiavirhettä, mikä pitäisi korjata. Edellä mainittu päätös ei ole ollut virheellinen. Näin ollen O.L.:n viittauksella hallintolain 50 §:ään ei ole merkitystä, koska kyseinen lainkohta ei sovellu asiaan.

Takaisinperinnän kohtuuttomuus

Lain esitöissä todetaan, että säännöksessä tarkoitetussa kohtuuttomuudessa olisi kysymys lähinnä taloudellisesta kohtuuttomuudesta. Oikeuskirjallisuudessa on todettu, että viranhaltijalain 56 §:n tulkinnassa on lähdettävä siitä, että takaisinperintä on pääsääntö, josta voidaan luopua vain laissa luetelluilla perusteilla.

O.L. ei ole oikaisuvaatimuksessaan millään tasolla tuonut ilmi sitä, että takaisinperintä hänen tilanteessaan olisi kohtuutonta. O.L. ei ole esittänyt mitään taloudellisia syitä sille, miksi takaisinperintää tulisi kohtuullistaa. Vantaan kaupunki toteaa, että takaisinperintää ei voida pitää kohtuuttomana. Takaisinperintä tapahtuu O.L.:n palkasta vähentämällä kohtuullisin kuukausierin.

Kaupunginhallitus 17.12.2018 § 15

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään edellä esitetyin perustein hylätä 16.11.2018 päivätty oikaisuvaatimus takaisinperinnästä henkilöstöpäällikön päätöksestä 29.10.2018 § 11/2018.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: henkilöstökeskus

Muutoksenhakuohje: 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Vantaa

Lisätiedot:

henkilöstöjohtaja Kirsi-Marja Lievonen, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi